

ג' שבט ה'תשע"ה 23.1.15

מגזין מס' 314

שבת פרשת בא

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

המגזין מוקדש לעילוי נשמת בנימין בן משה ורחל

החייך כסנא

תפילה ענינה לתת מעצמך

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

מאחר ואני נתון בתוך גוף, בתוך נפש בהמית, ועסוק כל הזמן בטרדות היומיום ובסחף של שיגרת החיים. כל הזמן עסוק בריצה אחרי סידורים, עבודה, פרנסה וכו'... עלול אני לשכוח את בוראי ולהתנתק משליחותי ומטרתי בחיים.

ולכן... עוצרים. לא פעם אחת, אלא שלוש פעמים ביום - אז אני מזכיר לעצמי מי אני ומה אני עושה כאן, ומרענן את הקשר עם ה'אין סוף'. תפילה היא בעצם לא - 'תן לי, תן לי, תן לי', אלא בעיקר - 'קח ממני, קח ממני, קח ממני'... אני עוזב את הדברים שחשובים לי ותופסים אותי באופן טבעי, ובאופן על טבעי אני מתנתק מהכל ומרענן את הקשר עם ה'אין סוף'.

כלומר, זה בדיוק להפך ממה שחושבים על תפילה, לא - 'תן לי', אלא 'קח ממני' - לתת את המיטב.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור ידופק לימודי קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 20:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com

התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:00) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

בתמונה: הרבי הריי"צ (יושב) וחתנו רבי מנחם מענדל שניאורסון, לימים הרבי, נשיא דורנו

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

הכנה ל-י' שבט

יום ההילולא (הסתלקות) של הרבי הקודם מליובאוויטש, אדמו"ר הריי"צ, ויום קבלת הנשיאות של ממלא מקומו הרבי נשיא דורנו, רבי מנחם מענדל שניאורסון מליובאוויטש.

יום הסתלקות

כשרה.

י' בשבט ה'תש"י (1950) הוא יום הסתלקותו של הרבי הקודם, נשיאה השישי של חסידות חב"ד, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש (הרבי הריי"צ). מידי שנה ביום הסתלקות הצדיק ('הילולא') נפתח 'שער' לשפע רוחני חדש היורד לעולם, נתינת כח להתעלות בעבודה הפנימית. אמנם הכנת הכלי לקליטת שפע זה היא ההתבוננות בפועלו של הצדיק בכלל ולימוד תורתו בפרט.

מסירות נפש על היהדות

בין קווי דמותו המופתית של הרבי הריי"צ, בולטת מסירת נפשו ללא חת על שמירת הגחלת היהודית תחת עולו של המשטר הקומוניסטי ברוסיה של אותם ימים. משטר אימתני זה חרט על דגלו דריסת והכחדת כל סממן דתי בכל רחבי המדינה. באותם ימים טרופים של חושך ומחנק, היתה זו סכנת נפשות כפשוטה להלך ברחובות בחזות יהודית בגלוי, וכל שכן לקחת חלק פעיל במאבק המחתרתי על המשך קיומה של היהדות ברוסיה. מדי יום ביומו חרפו חסידי הרבי נפשם על החזקת היהדות: הם חינכו את ילדי ישראל במחתרת ברוח היהדות, ערכו בריתות בחדרי חדרים, בנו בסתר מקוואות טהרה וקיימו בחשאי תפילות בציבור ושחיטה

בשל פעולותיו ופעילות חסידיו, הלכה ונתהדקה סביב הרבי הריי"צ טבעת החנק מצד המשטרה החשאית הסובייטית, עד אשר נאסר ונידון למוות. פרטי השתלשלות הענינים ועד להצלחת הפלאית ויציאתו מן המאסר ומגבולות רוסיה אל 'העולם החופשי', מתועדים ומתוארים באריכות בדברי ימי חב"ד.

בעוד שליחיו הנאמנים נשארים ברוסיה וממשיכים שם במסירות נפש במלאכת הקודש, פועל הרבי גם בצאתו מרוסיה ללא לאות למען קיום וחיזוק היהדות בלטביה ובפולין, ולאחר מכן ביתר שאת וביתר עוז גם באמריקה. אף שעונה קשות בזמן מאסרו והיה שבור ורצוץ גופנית, נשאר הרבי איתן ברוחו, ועסק כל ימיו בביסוס והפצת היהדות עד ליوم האחרון.

מסירות נפשו של הרבי הקודם הניחה את היסודות לפעילות הכבירה שביסס והרחיב חתנו וממלא מקומו רבי מנחם מענדל שניאורסון, נשיא דורנו, אשר תחת שרביט הנהגתו התפתחה וצמחה הפצת היהדות למימדי ענק שלא נודעו כמותם בדברי ימי עמנו.

יום התוועדות והתקשרות

בריכוזי ובתי חב"ד שבכל רחבי תבל מציינים את היום הקדוש ומתוועדים, שבת אחים גם יחד, בדברי

בימינו לבלי הכר. וזאת יש לדעת, הרבי פונה אל כל אחד ואחת מבני ישראל בדרישה תקיפה ובלתי מתפשרת (אם כי בדרכי נועם ובמאור פנים) לממש שליחות נשמתו כיהודי בעולם הזה – להתמסר כפי יכולתו למלאכת הדלקת "נר מצוה ותורה אור". 'כל יהודי הוא שליח', מדגיש הרבי, וחובה קדושה היא המוטלת על כל אחד ואחד לעורר בעצמו ובזולתו את נקודת היהדות, מבלי להתפעל מעניני העולם ומקשיי ומניעות חשכת הגלות.

הרבי תובע יגיעה ונתינה עצמית בכל: בלימוד התורה וקיום המצוות בכלל ובלמוד והפצת מעיינות החסידות חוצה בפרט. בהתוועדויותיו ובאגרותיו מחזק הרבי ללא הרף את ענין ההשפעה על הזולת במאור פנים (עניני יהדות אצל יהודים, וקיום שבע מצוות בני נח אצל אינם יהודים), תוך מיצוי היכולות והכשרונות האישיים. ולשם כך יש לרתום את כל המשאבים הגשמיים, כולל סממני הקידמה והטכנולוגיה המתחדשים ללא הרף, להופכם מרכבה לקדושה!

בשמשו דוגמא חיה, מעניק לנו הרבי באישיותו הכבירה השראה ונתינת כח להצליח במשימת כל המשימות ששכרה לא יסולא בפז – הזכות להיות שותפים למלך מלכי המלכים במעשה בראשית, היא ההתעסקות במלאכת תיקון העולם (הפנימי והחיצוני – בתוך האדם ומחוצה לו), מלאכה המזרזת את הגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

חיזוק והתעוררות לעבודה פנימית ובנגינת ניגוני נשמה חסידיים מעומק הלב.

מבואר בחסידות כי יום ההילולא הינו זמן המוכשר ועת רצון להתבוננות במעשיו, תורתו ועבודתו של הרבי. ללמוד מדרכיו ולהתחזק בקיום הוראותיו המאירות מדי שנה בשנה במשנה תוקף ובאור חדש ביום הסתלקותו. ביום זה מרבים בנתינת צדקה לחיזוק המוסדות הפועלים ברוח הוראותיו וכותבים לרבי 'פדיון נפש' לבקשת ברכה, אותו משגרים על מנת לקראו על ציונו הקדוש.

מדליקים ביום זה נר נשמה ולומדים פרקי משניות המתחילים באותיות שמו [כמנהג ישראל, ללמוד ביום האזכרה (יארציט) משניות לעילוי נשמת הנפטר. רמז למנהג – 'משנה' אותיות 'נשמה']. כמו כן לומדים את מאמרו האחרון, "באתי לגני", שימים ספורים לפני הסתלקותו ציווה להביאו לדפוס על מנת ללמדו.

"ובא השמש וזרח השמש"

במוצאי י' שבט ה'תשי"א, שנה לאחר הסתלקות הרבי הקודם (ולאחרי בקשות חוזרות ונשנות מצד חסידי חב"ד בכל רחבי תבל) קיבל לבסוף על עצמו הרבי נשיא דורנו את הנהגת תנועת חסידות חב"ד.

חיזוק ההתקשרות

בי' שבט מאירה נתינת כח מיוחדת לחיזוק ההתקשרות לרבי נשיא דורנו ששינה את פני היהדות

עיקר העיקרים בשיטת חב"ד – עבודה בכוחות עצמו

אין על מי להסתמך ואין אצל מי להתפנק (הרבי הרי"צ)

"בכלל בחב"ד היתה התביעה שתהיה עבודתו של כל אחד ואחד בעצמו, ולא להסתמך על הרביים... הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים". אינני מסלק את עצמי חס ושלום מלסייע, לסייע כפי היכולת, אבל, כיון שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, הרי, אם לא תהיה העבודה לבד (עבודה בכוחות עצמו), מה יועיל זה שנותנים 'כתבים', מנגנים ניגונים ואומרים לחיים?

הרבי (הרי"צ) היה אומר לפעמים: "אל תשלו את עצמכם..." צריכים לבד להפוך את השטות דלעומת זה והרתיחה של הנפש הבהמית – לקדושה."

(משיחת י' שבט ה'תשי"א)

הסיפור השבועי

לבקש חיים

מכתבים - למשפחתו ולרבי הרי"צ שברוסטוב. למשפחתו סיפר על תלאותיו, ואילו מהרבי ביקש כי יזכה להגיע ל...קבר ישראל.

לאחר כמה שבועות של אשפוז התאושש ר' מענדל קמעה והמשיך במסעו לרוסטוב. הוא הגיע לשם סמוך לחג הסוכות (תרפ"א). בשמחת תורה התוועד הרי"צ עם החסידים ובין השאר אמר בלהט: "כיצד זה כותב יהודי 'פדיון נפש' ומבקש שיזכה להגיע לקבר ישראל? יהודי צריך לבקש חיים!".

בפועל, פציעתו של ר' מענדל הכריעתו וכשבוע לאחר שמחת תורה נפטר. הוא נטמן סמוך לציונו של הרבי הרש"ב.

לאחר פטירתו התוודעו בני ביתו לסיפור מופלא אחר שאירע לאבי משפחתם:

כמה חודשים לאחר פטירת ר' מענדל הופיע בביתו יהודי ששימש פקיד בכיר בשלטון. הוא בא כדי להזהיר את בני הבית מפני חיפוש שהמשטרה עומדת לעשות בביתם. בשל האזהרה הזדרזו בני הבית להסתיר כל חומר מפליל, וכמו כן את כל חפצי הערך שהיו ברשותם. ואכן, כעבור זמן קצר הופיעו שוטרים ועשו חיפוש יסודי בכל הבית. הם נאלצו להסתפק בכמה חפצים פחותי ערך שמצאו.

אליהו, בנו של ר' מענדל, הכיר את הפקיד שבא להזהירם בתור קומוניסט מושבע וחסר פשרות. משום כך הופתע מאוד מהתנהגותו. לאחר זמן מה פגש את הפקיד ולחץ עליו להסביר לו את פשר התנהגותו.

הפקיד ניאות לגלות את סודו. כשנתיים קודם לכן שלטו הפולנים בבוברויסק, והפקיד הבכיר היה אז פעיל

אלה היו ימים קשים, שבהם השתוללה המהפכה הקומוניסטית במלוא עוזה. ברחבי רוסיה התנהלה מלחמה ניצחת ואכזרית בין ה'אדומים' הקומוניסטים לבין מתנגדיהם ה'לבנים'. הצד השווה שבהם, אלה כמו אלה פגעו ביהודים, בתואנה שהם מסייעים לצד השני.

המאורעות האלה נמשכו כמה שנים, ובעקבות זאת שובשו כל סדרי החיים התקינים. גם דרכי התחבורה ברחבי המדינה נפגעו. לתוך המצב הזה נקלע החסיד ר' מנחם מענדל קפלן, חסיד חב"ד שעשה את דרכו מבוברויסק, עיר מגוריו, לרוסטוב.

ר' מענדל נסע לרוסטוב כדי להשתטח על קברו של רבי שלום דובער (הרש"ב) מליובאוויטש, שהסתלק זה לא מכבר לגנזי מרומים, וכדי למסור 'פדיון נפש' לבנו וממלא מקומו, רבי יוסף יצחק (הרי"צ).

כמה שנים קודם לכן נאלצו הרש"ב ובני משפחתו לעזוב את ליובאוויטש, בשל המצב המלחמתי, ולנדוד לרוסטוב. ר' מענדל, החסיד המסור, שהידיעה על הסתלקות הרבי (בב' בניסן תר"פ) שברה את לבו, חש כי על אף הסכנה הרבה שבנסיעה, עליו להגיע לרוסטוב ויהי מה.

כמאתיים ק"מ מרוסטוב, ליד תחנת רכבת קטנה, מילרובו שמה, עלתה לרכבת שבה נסע ר' מענדל חבורת קוזקים. הקוזקים גילו בין הנוסעים כמה יהודים ומיד האשימום כי הם קומוניסטים והחלו להתעלל בהם. את ר' מענדל השליכו מהרכבת בשעת הנסיעה.

ר' מענדל נחבט בקרקע וצלעותיו נשברו. מתייסר בכאבי תופת נשאר מוטל ליד פסי הרכבת. רק בבוקר הופיעו פועלי הרכבת והם העבירוהו למרפאה קרובה. בהמשך הועבר למרפאה גדולה יותר, ומשם כתב כמה

לאחר הכיבוש הרוסי של בוברויסק בא הקומוניסט, שבינתיים נתמנה לפקיד ממשלתי בכיר, להודות לר' מענדל. "לעולם לא אשכח את מה שעשית למעני", אמר. "דבר אחד אבקש ממך", ענה לו ר' מענדל, "אל תשכח את יהדותך".

בטרם נפרדו זה מזה היה הפקיד סקרן לדעת מדוע עשה ר' מענדל את שעשה, ומהיכן שאב את הנכונות להסתכן למענו. ר' מענדל הרהר לרגע והשיב: "ראשית, הרי יהודי אתה. ושנית, אדם מאמין אינו מסוגל להצהיר כי איננו מאמין; ואם בכל זאת אדם כמוך, המחשיב עצמו לקומוניסט, מוכן להצהיר כי אינו קומוניסט, הרי שבאמת אין אתה קומוניסט אמיתי..."

כהכרת טובה לר' מענדל סיכן את עצמו הפקיד הבכיר ובא להזהיר את בני משפחתו מפני החיפוש המשטרתי שיהיה בביתם. זו היתה התקופה, אלה היו הקשיים וכאלה היו החסידים.

במחתרת הקומוניסטית. יום אחד נחשפה המחתרת וכל חבריה נאסרו. הפקיד ידע כי הדרך היחידה להציל את חייו היא להכחיש את השתייכותו לקומוניסטים. כששאלו אותו הפולנים מי מנכבדי העיר יוכל להעיד לטובתו, נקב בשמו של ר' מענדל.

ר' מענדל הוזמן לביור במשטרה ומפקד התחנה החל לחקור אותו בנוכחות חבר המחתרת הקומוניסט. "האם אתה מכיר את האיש הזה?", נשאל ר' מענדל. "כן", השיב. "האם אתה מוכן לאשר את טענתו כי אינו נמנה עם הקומוניסטים?". גם על שאלה זו השיב ר' מענדל בחיוב. לעומת זאת, כשהמפקד דרש ממנו להישבע, סירב. הוא הסביר למפקד כי יהודים דתיים אינם נשבעים. לבסוף הסכים המפקד להסתפק בחתימת ידו של ר' מענדל, אך הזהירו כי אם יתברר שחתם על הצהרת שקר, ייתלה על עמוד, לצד הנאשם. ר' מענדל לא נרתע וחתם.

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בא

מכת הארבה

הקב"ה שולח את משה להתרות פעם נוספת בפרעה, ובה בשעה גם מודיעו כי יוסיף להכביד את לב פרעה כדי להפליא בו את מכותיו, מה שיביא להאדרת שם ה' בעולם גם לדורות הבאים.

הפעם על משה להזהיר את מלך מצרים מפני מכת הארבה שמעולם לא נראתה כמותה במצרים וכמוה לא תהיה. הארבה (מין חגב מעופף ורעבתני) יכסה את שמי מצרים, וכשירד על הקרקע, יחסל כליל את מעט הצמחייה הרכה שעוד נותרה לאחר מכת הברד. חגבי הארבה שירחשו בכל מקום יחדרו גם אל תוך הבתים ויטרידו ללא נשוא את יושביהם.

לשמע הדברים דוחקים יועצי פרעה במלך כי ישלח כבר מארצו את עבדיו העבריים. אך פרעה מנסה שוב הצעת פשרה ושואל ”מי ומי ההולכים?” ושוב משיב משה נחרצות: **”בנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך, כי חג ה' לנו”**.

לכך פרעה אינו מוכן. הוא מודיע למשה כי מבחינתו אפשרית יציאת הגברים בלבד. ובראותו כי משה אינו מוותר ומתעקש על יציאת כל העם כולו, מגרשו פרעה מעל פניו.

משה נוטה את מטהו על ארץ מצרים. ולפתע מנשבת רוח קדים על הארץ, נושאת עמה במהלך הלילה נחילי ארבה אדירים. אזהרת משה מתקיימת במלואה.

עד מהירה קורא פרעה למשה ולאחרן ומתחנן כי יתפללו להסרת המכה. תפילתם מתקבלת ורוח מערבית נושאת

את כל נחילי הארבה אל מחוץ לגבול מצרים. אלא ששוב מחזק ה' את לב פרעה והוא מוסיף לסרב לשחרר את בני ישראל.

מכת החושך

המכה התשיעית, מכת החושך, באה על מצרים בשני שלבים. תחילה משתרר החושך (המוכר לנו) אשר אינו אלא העדר האור. אך למן היום הרביעי הולך החושך ונעשה סמיך ומוחשי, עד כי אין המצרים יכולים לזוז ממקומם. באורח פלא, כבשאר המכות, אין מכת החושך פוגעת כלל בבני ישראל וכמאמר הפסוק: **”...ולכל בני ישראל היה אור במושבותם”**.

עתה כבר מוכן פרעה לאשר יציאת עבדיו העברים כולם, כולל ילדיהם הרכים. רק את צאנם ובקרם, אומר הוא, ישאירו במצרים. משה מבהיר לפרעה בתוקף כי בני ישראל יצאו מארצו עם כל רכושם, ועוד, מוסיף הוא ואומר, גם המצריים יוסיפו ויתנו מצאנם ובקרם לזבוח לה'.

פרעה רותח מזעם ומגרש את משה מעל פניו. הוא מאיים עליו לבל יעז להתייצב עוד לפניו, אחרת - ימיתו.

ויצאו ברכוש גדול

קודם צאתו בפעם האחרונה מעם המלך, מזהיר משה בשם ה' את פרעה מפני המכה האחרונה בה ימותו כל בכורי מצרים ואף בכורי בעלי החיים. בהלה ופחד עצומים יפלו על המצריים, עד כי שרי המלך ועבדיו יתחננו בפני פרעה בבכיות נוראיות שימהר להוציא את עם ישראל ממצרים, ובלבד שתפסק המגיפה הנוראה. משה מסיים

את דבריו ויוצא בכעס מלפני פרעה.

המכה הבאה העשירית במספר, מבטיח ה' למשה, תהיה האחרונה והאנושה מכולן. בעקבותיה ימהר פרעה לשלח מארצו את בני ישראל ואף ידחוק בהם לצאת בחיפזון. קודם צאתם, מצווה ה', ישאלו בני ישראל כלי כסף וכלי זהב משכניהם המצרים, ובזה תתקיים בהם ההבטחה האלוקית לאברהם אודות סוף גלות צאצאיו במצרים – "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

ואכן המצריים, שגאוותם נשברה, כיון שמייקרים הם את בני ישראל ומעריצים את גדולת משה מנהיגם, נענים כולם ברצון לשכניהם העבריים ומשאילים להם את כליהם.

"כזה ראה וקדש"

ערב יציאת בני ישראל ממצרים, בא' בניסן, שנת 2,448 לבריאת העולם, קובע ה' באזני משה ואהרן כי החודש הזה בו יצאו בני ישראל מגלות לחירות, הינו מעתה החודש הראשון למניין חודשי השנה. ובהראותו להם את הלבנה ביום התחדשותה, מלמד ה' לדורות – "כזה ראה וקדש". כלומר, מידי 29 או 30 ימים, כל אימת שתתגלה שוב הלבנה בהתחדשותה, יקדש בית הדין של חכמי ישראל שבכל דור ודור את החודש, והם אשר יקבעו על פי הראייה את ראש החודש (וכך ידעו גם לחשב את זמנם המדויק של המועדים).

דם הפסח – מגן מפני מכת בכורות

באותו מעמד מצוה ה' את משה ואהרן לומר לבני ישראל להכין שה תמים ביום העשירי לחודש, כדי שיהיה שה מזומן להקריבו ביום י"ד בחודש ניסן ערב יציאתם ממצרים. על כל שה, זכר בן שנה מן הכבשים או מן העיזים, יהיו מנויים חבורת אנשים אשר יקריבוהו ויאכלוהו צלוי באש. הקרבן יישחט בין הערביים ובני החבורה יסיימו לאוכלו באותו הלילה.

בכל בית מבתי ישראל יתנו בני ישראל על מזוזות המשקוף מדם הקרבן, כסימן זיהוי למלאך ה' שיפסח על בתיים במכת הבכורות.

בני ישראל יאכלו את הקרבן עם מצות ומרורים כשהם חגורים ומוכנים לצאת לדרך.

חג הפסח – חג המצות

לאחר זבח הפסח אסורה אכילת חמץ בשבעת ימי חג המצות, על כן יש לבערו מן הבית ומרשות ישראל קודם החג. בימים אלה מותרת אכילת מצות בלבד.

היום הראשון וכן היום האחרון משבעת ימים אלו הינם ימי חג, מקרא קודש, שאסורה בהם כל מלאכה. ביום הראשון מחוייבים בני ישראל באכילת המצות, ואילו בשאר הימים, אף שגם בהם חל איסור אכילת חמץ, מכל מקום אין אכילת המצה בהם חובה כי אם רשות.

קרבן הפסח – ציווי לדורות

משה מכנס את זקני העם ומוסר באזניהם את ציווי ה' אודות קרבן הפסח. בני ישראל מזהירים שלא לצאת בליל ט"ו בחודש מפתח בתיים המסומנים בדם הפסח. בלילה זה יפסח ה' על בתיים ובכורי ישראל לא יפגעו במכת בכורות.

משה מודיעם כי ציווי קרבן הפסח הוא ציווי לדורות. חג הפסח בכל שנה במועדו יהיה לאות ולסימן לבני ישראל שבכל דור ודור. כאשר יתמהו הצעירים לפשר הקרבן וחוקותיו, יספרו להם זקניהם אודות הנס הגדול שאירע לאבותינו במצרים.

בני ישראל משתחווים ומודים על בשורת הגאולה הקריבה ובאה ויוצאים מיד לקיים את מצוות ה'.

מכת בכורות

בחצות ליל ט"ו בניסן מתחילה המגיפה הנוראה במצרים. בזה אחר זה מתים כל בכורי מצרים, מבכורות בית המלוכה ועד לבכורות השפחות, השבויים והאסירים ואפילו בכורות הבהמות.

זעקות שבר ובכיות עולות מכל עבר בכל רחבי הממלכה. פרעה, שאף הוא עצמו בכור, מחפש בבעתה אחר משה ואהרן, ובפיו התחינה 'מהרו וצאו מארץ מצרים אתם וכל העם, גברים נשים וטף על כל רכושכם וצאנכם'.

המצריים המזועזעים מתחננים ודוחקים בשכניהם העבריים: 'קחו כל מה שתמצו, רק הזדרזו וצאו מארצנו כי אין בית אשר אין בו מת'. בשל חפזון יציאתם ממצרים אין מספיק בצקם של ישראל לתפוח, וכשאופים הם ממנו צידה לדרך, יוצאות תחת ידיהם מצות.

ביום ט"ו לחודש ניסן, יוצאים כל בני ישראל אל החירות (מאתיים ועשר שנים חלפו מאז ירדתם למצרים, ארבע מאות שנה מאז לידת יצחק וארבע מאות ושלושים שנה משעת כריתת ברית בין הבתרים בין ה' לאברהם). ביוצאי מצרים 600,000 גברים מלבד נשים וילדים, וגם ערב רב מסתפח אליהם.

פּרטי קרבן הפסח לדורות

לזכר ציווי קרבן הפסח, מלמדת אותנו התורה עתה את חוקי הקרבת ואכילת קרבן הפסח לדורי דורות. בין הדברים מוזכרים איסור אכילת הקרבן על ידי נוכרים וערלים, איסור אכילתו מחוץ למקום הקבוע לסעודה ולנו.

ואיסור שבירת עצם ממנו.

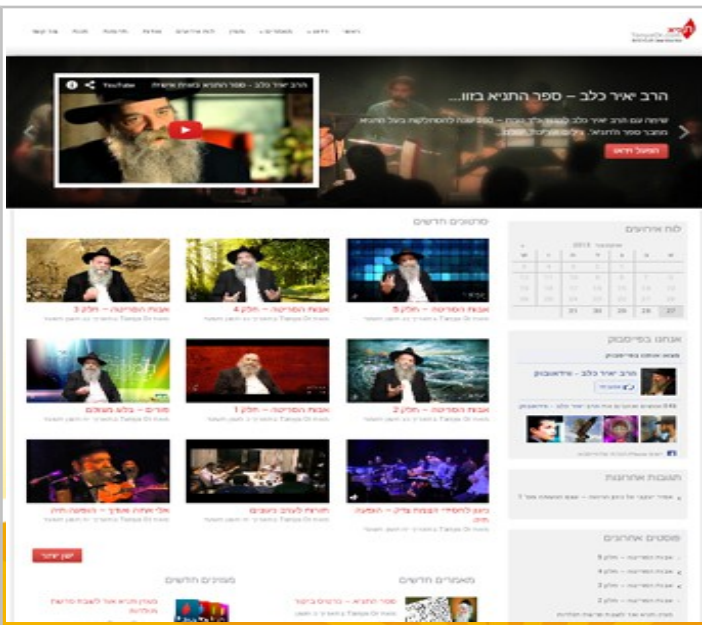
זכר ניסי יציאת מצרים לדורות

בסיום פרשתנו מוסיפה התורה ומציינת כמה מצוות, שענינן שמירת זכר ניסי יציאת מצרים בתודעת בני ישראל לכל הדורות:

מצות בכורות: קדושת הבן הבכור (בכורות ישראל קנויים לקב"ה משעה שהצילם במכת בכורות) מחייבת פדייתו מהכהן בכסף; גם הבכור הנולד בעדרי הצאן והבקר, מצווים בני ישראל להעלותו קרבן לה'; את בכור החמור (בהמה טמאה שאין להעלותה כקרבן על המזבח) יש לפדותו בשה.

חג המצות: החמץ אסור באכילה כל שבעת ימי חג הפסח ויש לבערו בימים אלה מרשות ישראל ב"בל יראה ובל ימצא"; היום הראשון והאחרון הינם ימי חג מקרא קודש ואסורים במלאכה, לבד ממלאכה הנדרשת לאכילה; ביום הראשון אכילת המצה היא חובה ואילו בשאר ימי החג רשות.

תפילין: יציאת מצרים מוזכרת רבות בפרשיות התפילין (ובתפילה) ומצות הנחתם בכל יום מימות החול משמשת אות וזיכרון לניסים הגדולים שעשה ה' במצרים לאבותינו ולנו.

התחדשנו!

**בוטאו לבקר
באתר המשודרג
www.tanyaor.com**

נקודת זמן שרק הקב"ה יודע

נקודות מעובדות מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

ציון זמן למכת בכורות

כאשר משה הודיע לפרעה על מכת בכורות אמר: "כה אמר ה', כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים". מדוע במכה זו ניתנה הודעה מראש על השעה המדוייקת שבה היא תבוא?

ברוב המכות לא הודיע הקב"ה מראש את מועד המכה. במכות דבר וארבה נאמר שהמכה תבוא "מחר", אך לא צוינה השעה. מכת ברד היא היחידה שבה נאמרה שעה מדוייקת – "כעת מחר" (וכפירוש רשי: "שרט לו שריטה בכותל – למחר כשתגיע חמה לכאן, ירד הברד"), אולם הודעה זו היתה כדי לאפשר ל"הירא את דבר ה'" להכניס את עבדיו ואת מקנהו למקומות מוגנים. אך מה תכלית ציון הזמן במכת בכורות?

רגע בלתי ניתן למדידה

התשובה טמונה במילה "אני יוצא בתוך מצרים". מטרת ציון הזמן לא נועדה להודיע את מועד המכה, אלא להבהיר מי עומד להנחית אותה. הקב"ה ביקש להודיע לפרעה כי הוא בכבודו ובעצמו יביא את המכה, הוא ולא מלאך, הוא ולא שליח.

בן אדם אינו מסוגל לעשות פעולה בדיוק בחצות הלילה, כי אין בכחו לזהות את הרגע המדוייק. למעשה, הרגע הזה בלתי ניתן להגדרה בכלים אנושיים, משום שהוא אינו ניתן למדידה. אם זה רגע שניתן למדידה, הרי הוא ניתן לחלוקה, וכבר אין לנו בדיוק 'חצות'. את הנקודה המדוייקת של חצות הלילה יודע הקב"ה לבדו, וזו היתה הכוונה בציון המועד – להבהיר לפרעה שמכת בכורות תבוא מהקב"ה בכבודו ובעצמו.

"שמא יטעו"

לאור הסבר זה מתעוררת שאלה, מדוע נאמר "כחצות" ולא "בחצות"? מבאר רש"י, ש"כחצות" בעצם פירושו – כאשר יהיה חצות. לפי פירוש זה, 'חצות' אינו מושג של זמן אלא פעולה – לחצות את הלילה. "כחצות הלילה" משמעותו – כאשר ייחצה הלילה.

לאחר מכן מביא רש"י הסבר נוסף, שבאמת הקב"ה אמר למשה "בחצות הלילה", אולם משה חשש "שמא יטעו אצטגוניי פרעה" ולא יחשבו נכון את שעת חצות, ויאמרו "משה בדאי הוא". לכן שינה משה רבנו ואמר "כחצות", כדי שלא יבואו לכלל טעות.

"יודע עתיו ורגעיו"

רש"י מוסיף, שאמנם משה רבנו שינה ואמר "כחצות", אבל "הקב"ה יודע עתיו ורגעיו, אמר בחצות". בכך רומז רש"י למאמרו של רבי שמעון על הפסוק "ויכל אלוקים ביום השביעי", שמעורר לכאורה קושיה – איך שבת הקב"ה ביום השביעי אם כילה את מלאכת הבריאה ביום השביעי". משיב רבי שמעון, ש"הקב"ה שיודע עתיו ורגעיו נכנס בו כחוט השערה", וממילא הוא סיים את המלאכה בדיוק בנקודה שבה מתחיל היום השביעי.

זו גם המשמעות של "כחצות הלילה" במצרים – הקב"ה הביא את המכה בדיוק ב'חוט השערה' של חצות הלילה, נקודת זמן שרק הקב"ה לבדו יכול לכוון, והדבר הוכיח ש"אני יוצא בתוך מצרים", שהוא בכבודו ובעצמו מכה את המצרים וגואל את בני ישראל.

(מתוך הספר "שלחן שבת", ע"פ

'לקוטי שיחות' כרך כ"א)

חסידות על הפרשה בא

מידת הביטול – הכלי לישועת ה' ויקחו להם איש שה (יב,ג)

רבותינו ז"ל אמרו (חולין ה) "אדם ובהמה תושיע ה'
– אלו בני אדם שהם ערומין בדעה (כאדם הראשון,
רש"י), ומשימין עצמן כבהמה" (דכאי רוח, רש"י).
זהו שרמז הכתוב:

"ויקחו להם איש שה" – על האדם לקנות את מידת
הביטול בנפשו, ולשים את עצמו כשה, שיש בה מידת
הביטול יותר משאר בהמות.
(אור התורה, שמות כרך א' עמ' רפ"ה)

תכלית כל המניעות – גילוי הכוחות הנעלמים

כי אני הכבדתי את לבו (י,א)

גזרות פרעה וקושי גלות מצרים לא באו מרצונו
החופשי של פרעה אלא מפני שהקב"ה הכביד את לבו,
כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו.

כשיהודי נתקל ב'מיצר' – בדברים המונעים אותו
מעבודת הבורא, ייתן אל לבו אשר מקור המניעות הוא
למעשה הקב"ה עצמו, המבקש לנסותו, כדי שיגלה את
כוחות נשמתו.

(משיחת מוצאי ש"ק פרשת וארא תשל"ח)

מארז ניגוני חב"ד

מ"ח ניגונים של התבוננות וכיסופים!!
4 דיסקים ב-120 ש"ח בלבד (כולל משלוח)

להזמנות: 052-56-75-770

בקרו אותנו באתר החדש

www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:
בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

עודה ראשונה לנפש

ספר התנ"ך

שבת שלום!!!

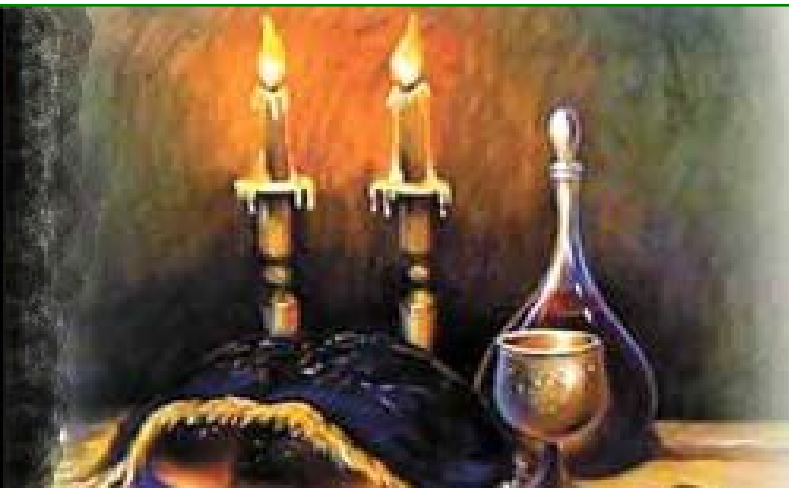
ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:44	16:29	י-ם
17:46	16:43	ת"א
17:44	16:33	חיפה
17:47	16:48	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון